

Magt, forekomme i den norske Historie to Slags, med et Kors og med en Örn paa Spidsen; det förste synes at være laant fra det byzantinske Hof; til det andet forekommer alt Spor i den romerske Oldtid. — Sværdet, Symbol paa den executive Magt, blev ved visse höitidelige Leiligheder baaret foran Kongen. Rigsæblet synes senere at være kommet i Brug; naar det tidligere forekommer paa Sigiller og Mynter, maae det antages at være laant fra fremmede Forbilleder. — Til de norske Rigsinsignier kunde, paa en Maade, ogsaa henføres den hellige Olafs Reliquier, der vare tilstede ved enhver Kroning; men, ligesom de, Kronen tilhørende, Regalier opbevarede i Thronthiems Domkirke, indtil Aaret 1537, da den sidste norske Erkebisp *Olaf Engelbrechtsen*, paa sin Flugt ud af Riget, bortførte den störste og vigtigste Deel af denne Nationalskat.

Professor og Ridder *Kolderup-Rosenvinge* forelagte Selskabet en Undersögelse om et lidet hidtil ubekjendt dansk Skrift fra det 15de Aarhundrede, der handler om Rettergangsmaaden ved de geistlige Retter. Det findes i Slutningen af det Arne-Magnæanske Pergaments-Haandskrift, No. 447 i Duodez, et Haandskrift, som *Kofoed Ancher* iövrigt har benyttet, men uden nogensteds at omtale det her omhandlede Arbeide, som i Slutningen af Haandskriftet optager 16 Blade og 2 halve Sider. Det har ingen Overskrift, men dets Indhold og Hensigt antydes ved Begyndelsesordene: *Fyrst man talær om Kirkins doms logh oc om hinnes framgongh, tha skal man vidhæ &c.* og ved Slutningsordene: *Oc thet ær saffd (sagt) aff (om) dommer framgongh oc hinnes skikkels, at the ther ienfoldugæ æræ moghæ haffuæ nogæt aff Kirkins logh oc hinnes dom.* Umiddelbart efter disse Ord hedder det: *Oc hær ændæs then lidæn bogh, som Biscop Knudh i Viborgh giordæ. Gud giff hans Siæl ewinnelig Gledæ for sinæ Gaffwe. Amen.* Den her meddeelte Underretning, at den bekjendte Biskop Knud i Viborg, som under Kong Christian d. 1stes

Regjering forfattede sine Gloser til jydsk Lov, er Skriftets Forfatter, kan saameget mindre være Tvivl underkastet, som en strax derpaa meddeelt Notitse viser, at *Jens Kaas* til Starupgaard har ejet Bogen; denne *Jens Kaas* var Biskop Knuds Samtidige, og da hans Gaard laae i Viborg Stift, er det usandsynligt at hiin Efterretning om en ham personlig bekiendt Mands Forfatterskab skulde være urigtig. Nogle Vanskeligheder, som möde med Hensyn til Aarstallet 1499, som forekommer paa et Sted i Skriftet, da dog Stamtavlerne hos *Hofmann* anföre *Jens Kaas* som död 1489, kunne ikke ansees for vigtige, da disse Stamtavler indeholde flere afgjorte Urigtigheder.

Det kan iövrigt være tvivlsomt om dette Skrift er et Originalarbeide af Biskop Knud eller blot en Oversættelse af et eller andet fremmed latinsk Skrift blandt de mange som i Middelalderen forfattedes til Veiledning i Processen, over hvilke *Joh. Andreae* giver en Fortegnelse i sin Fortale til *Durantis speculum judiciale*, hvilken *Savigny* paa ny har ladet aftrykke i hans *Geschichte des römischen Rechts im Mittelalter III. 586*. Imidlertid leder anstillet Sammenligning snarest til at antage, at Skriftet tilhörer Biskop Knud selv, dog saaledes at han jevnlig har benyttet Andres Skrifter. Det er rimeligt, at han oprindeligt har forfattet det paa Latin og at vi kun have det tilbage i Oversættelse; thi deels synes Sproget paa flere Steder at bære Præg af at være en Oversættelse, deels findes i et andet Arnæ-Magnæansk Haandskrift (No. 28 i Qvart) et Brudstykke af dette Skrift, hvori Sproget saavel i enkelte Ord som i Vendinger er saa afvigende fra Texten i No. 447, at man paa ingen Maade kan tillægge nogen Afskriver Skylden for disse Afvigelser, men det skjönnes tydeligt, at det er en Oversættelse af een og samme latinske Original.

Endskjönt man ikke kan tillægge dette Skrift noget særdeles

stort Værd, vil det dog i flere Henseender fortjene baade Retsforskerens og Sproggrandskerens Opmærksomhed, som det eneste paa dansk skrevne systematiske Skrift af juridisk Indhold, der er os levnet fra vor ældste Lovgivnings Periode. Det er med Hensyn til Retshistorien saameget mere mærkeligt, som den canoniske Ret har efterladt sig saare faa Spor i vore Love, Kirkelovene undtagne, uagtet det er vist, at den siden Slutningen af det 13de Aarhundrede stedse fik mere og mere Indflydelse selv udenfor de geistlige Retter, ligesom ogsaa disses Jurisdiction efterhaanden havde udvidet sig langt over Grændsen af egentlige geistlige Sager.

Det ommeldte Skrift kan ventes udgivet med Indledning og Anmærkninger i det 6te Bind af Ny danske Magazin.

Ordbogscommissionen.

Af Selskabets Ordbog ere 26 til Bogstavet *S* henhørende Ark trykte. Revisionen er rykket frem til Ordet *Skade*. Af Bogstavet *U* er en Deel udarbejdet til Revision.

Meteorologisk Committee.

Committeen har modtaget en Deel Jagttagelser, deriblandt en meget fuldstændig Række fra Assistent *Chenon* i Christiansborg i Guinea, som nu i 3-4 Aar med megen Flid har anstillet Veir-Jagttagelser i dette tropiske Land; fra Landphysicus *Thorstensen* og Syssemand *Melsted* i Island, Major *Fasting* i Godhavn, Kiøbmand *Cortsen* i Upernavik, og Landphysicus Dr. *Hornbeck* paa St. Thomas. — Naturforskeren Dr. *W. Lund*, som har tiltraadt en nye Reise til Brasilien, er af Committeen blevet forsynet med Instrumenter, ligeledes ere saadanne blevne meddeelte til Major *Fasting* og Gouverneur *Lind*. — Trykningen af det andet Hefte af *Collectanea Meteorologica* er be-